

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARKBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2566 Vol. 15 No. 2 May - August 2023

Received: June 2, 2022

Revised: August 28, 2023

Accepted: August 31, 2023

“อาจารย์ครับ ผมมีเรื่องจะบอก!”: เสียงสะท้อนจากนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ต่อการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19

“Teachers, I have got something to share!”: NSTRU Students’ Reflections on
Online Classes during COVID-19 Pandemic

ปริญญา อูมาสะ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ชไมพร พุทธิรัตน์

ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มุฮัมหมัด ยัสซีน มู อะบาช่า *

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

พานิต สิงหสุวรรณ

ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: mohammed_moh@nstru.ac.th

Parinya Aumasa

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Chamaiporn Buddharat

Language Center, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Mohammed Yassin Mohd Aba Sha'ar *

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Phanit Singhasuwa

Language Center, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเสียงสะท้อนจากนักศึกษาต่อการบริหารจัดการการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัย ข้อดีและอุปสรรคที่นักศึกษาเผชิญขณะเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปี พ.ศ. 2563-2564 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 357 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อตอบแบบสอบถาม และอีกจำนวน 19 คนที่ได้มาจากการอาสาสมัครสำหรับการสัมภาษณ์ จากนั้นวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยสถิติพรรณนา (หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยเชิงปริมาณด้านบริหารจัดการพบว่า นักศึกษาพึงพอใจในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนดนโยบายและวางแผน รูปแบบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และการประเมินติดตามผลการเรียน (\bar{X} = 4.21, 4.15, 4.06 ตามลำดับ) ด้านข้อดี ได้แก่ ลดการแพร่เชื้อของโรค สะดวกประหยัดเวลาและสามารถใช้ทักษะความรู้ในด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนดีขึ้น (\bar{X} = 4.50, 4.18, 4.18 ตามลำดับ) ผลการสัมภาษณ์ทั้งสองด้านนี้ยืนยันข้อค้นพบจากแบบสอบถามในทุกประเด็น ส่วนด้านอุปสรรคพบความเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ยากที่จะทำงานกลุ่ม อุปกรณ์ที่ใช้เรียนมีสมรรถนะต่ำ และขาดแรงจูงใจ (\bar{X} = 4.18, 4.05, 3.82 ตามลำดับ) ผลการสัมภาษณ์ที่ทั้งยืนยันผลจากแบบสอบถามได้แก่นักศึกษามีโทรศัพท์และเครื่องคอมพิวเตอร์สมรรถนะต่ำและเสียงสะท้อนที่โดดเด่นจากแบบสอบถามได้แก่มีความกังวลเรื่องสุขภาพในระยะยาว ผลการวิจัยนี้สามารถนำข้อดีมาเป็นแนวทางเพื่อพิจารณาวางแผน สร้างระบบ กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติที่ดีต่อไปได้ และนำความเห็นที่บ่งชี้ถึงอุปสรรคมาประกอบการหาวิธีป้องกัน แก้ไขเพื่อลดความเสี่ยงและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ: เสียงสะท้อนจากนักศึกษา; การจัดการการเรียนการสอนออนไลน์; ข้อดีข้อเสียของการเรียนออนไลน์; ผลกระทบของโรคโควิด-19

Abstract

This research examined students' reflections on university administration, advantages, and obstacles they encountered while studying online during COVID-19 Pandemic in 2020-2021. The sample consisted of 357 undergraduate students who were randomly selected to answer the questionnaire. Other 19 volunteered students were interviewed to validate the quantitative data. The questionnaires were analyzed through descriptive statistics (mean and standard deviation) and content analysis was employed for the interview data. The results from quantitative and qualitative methods were concomitant. The quantitative results indicated that the top three reflections on management were imposing policy and plan, organizing teaching and learning activities, and follow-up and learning assessment (\bar{X} = 4.21, 4.15, 4.06, respectively). The advantages of online learning were reducing the pandemic, convenience to study and saving time, and increasing digital literacy (\bar{X} = 4.50, 4.18, 4.18, respectively). The interview results confirmed all these findings. The key findings on obstacles the students encountered were the inconvenience in doing group work with overwhelming homework, the low capability of mobiles and electronic equipment, and lack of motivation (\bar{X} = 4.18, 4.05, 3.82, respectively). The emerging interview results revealed that the students' smartphones or computers performed low capacity to produce quality work, and had physical and mental health deterioration. The students' reflections on advantages can be used to fine-tune policy, plan, systems, and measures to serve the students' needs whereas the disadvantages can be considered in remodeling the policy and measures to prevent or reduce chronic problems in the long run.

Keywords: Advantages and disadvantages of online learning; Online learning and teaching management; effects of COVID-19; voice of university students

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลกในปลายปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทย ประกาศให้โรคโควิด -19 เป็นโรคระบาดและมีมาตรการให้หยุดการเรียนการสอนทุกรูปแบบ ยกเว้นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Announcement of the Ministry of Higher Science Education Research and Innovation on Measures and Surveillance of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), 2020) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นรูปแบบที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีการดำเนินกิจกรรมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยสหรัฐอเมริกาการเรียนออนไลน์มีอัตราเพิ่มจาก ร้อยละ 15.6 ในปี พ.ศ. 2557 เป็นร้อยละ 43.1 ในปี พ.ศ. 2559 (Snyder, de Brey & Dillow, 2018) และยังพบว่าในประเทศจีน เกาหลีใต้ มาเลเซีย และญี่ปุ่นพบว่ามีธุรกิจที่สนับสนุนการพัฒนาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และโปรแกรมเสริมสำหรับการเรียนออนไลน์จำนวนมากส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีความสะดวก ยืดหยุ่น ใช้เวลาได้อย่างคุ้มค่า (Smart & Saxon, 2016) ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ได้แก่สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์พกพา และคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะที่ดำเนินการผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่หลากหลายแทบทุกประเทศ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในช่วงเวลาการระบาดของโรคโควิด -19 นั้นเกิดขึ้นทันทีที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมออกมาตรการให้มีการเรียนการสอนแบบออนไลน์เท่านั้น (Announcement of the Ministry of Higher Science Education Research and Innovation on Measures and Surveillance of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), 2020) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการตามนโยบายนี้เช่นเดียวกันภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ ระยะเวลาในการเตรียมตัวเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการสอน ทุกคนในมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องออกแบบระบบและกลไกในการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและคำสั่ง ทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี ได้แก่การใช้สมาร์ทโฟนและคอมพิวเตอร์พกพาดิจิทัลแพลตฟอร์มที่มหาวิทยาลัยสามารถอำนวยความสะดวกให้ได้ในขณะนั้นเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ (Chutipascharoen & Chutipascharoen, 2023) การดำเนินการจึงอยู่ในลักษณะ “ทำไป เรียนไป เรียนไป รู้ไป ทดลองกันไป” ทั้งครูผู้สอนและนักศึกษาต่างต้องเรียนรู้และแสวงหาวิธีในการจัดการสอน การเรียนให้มีประสิทธิภาพ สามารถทำการวัดผลและประเมินผลให้สามารถนำไปสู่เป้าหมายและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ได้ (Pawangkanan, 2021)

ข้อดีของการเรียนการสอนออนไลน์ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา สะดวกสบายและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วหากมีระบบอินเทอร์เน็ตที่เสถียร การเรียนออนไลน์ยังส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะด้านดิจิทัลให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการช่วยลดต้นทุนในเรื่องของค่าเดินทางและสามารถรองรับนักศึกษาได้ไม่จำกัด (Zeegen, Yates, & Jevsevar 2020) แต่จากการศึกษายังพบข้อจำกัดด้านสำหรับการเรียนออนไลน์เพราะครอบครัวของผู้เรียนความแตกต่างทางสภาพเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการจัดหาโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันและสามารถรองรับการเรียนได้ตลอดทั้งวัน รวมถึงความจำเป็นที่นักศึกษายังคงต้องทำการบ้านต่อเนื่องในเวลากลางคืนด้วย ผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ที่เหมาะสมอาจทำให้เผชิญกับปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่เสถียร ขาดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนที่มีประสิทธิภาพ และครูผู้สอนที่ขาดความพร้อมด้านเทคโนโลยีและต้องตัดสินใจรูปแบบการสอนที่ถนัดมาเป็นการสอนเป็นออนไลน์อย่างกระทันหันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (Ferri, Grifoni, & Guzzo, 2020; Intharaksa, 2019)

จากประเด็นความสำคัญและด้วยสถานการณ์การระบาดที่ยากจะคาดเดาได้ว่าภาครัฐ หรือมหาวิทยาลัยจะควบคุมให้จบลงได้หรือไม่ เมื่อไหร่หรือด้วยวิธีใด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเสียงสะท้อนจากนักศึกษาผู้ที่กล่าวได้ว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงต่อกิจกรรมที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยตามนโยบายของภาครัฐ ผ่านอาจารย์ผู้สอนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รวมถึงเสียงสะท้อนทั้งที่เป็นข้อดี และ/หรืออุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่นักศึกษาต้องเผชิญมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 ต่อเนื่องมาจนถึงปี พ.ศ. 2564 ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยจะสามารถเป็นข้อมูลให้อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือผู้ที่กำหนดนโยบายนำไปเป็นข้อมูลสำหรับปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดเตรียมกิจกรรมการสอนออนไลน์ หรือนำข้อมูลที่เกิดจากเสียงสะท้อนของนักศึกษาเป็นแนวทางหาทางป้องกันหรือแก้ไขให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพส่งผลให้ผลลัพธ์คุ้มค่าต่อการลงทุนทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยและเป็นการจัดการที่ปลอดภัยต่อสุขภาพแก่นักศึกษาและอาจารย์ในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเสียงสะท้อนจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชต่อการบริหารการเรียนการสอนออนไลน์ ข้อดี และอุปสรรคขณะเรียนออนไลน์ระหว่างช่วงโควิด-19 ระบาดในปี พ.ศ. 2563 – 2564

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5,436 คน จาก 5 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถามด้วยการสุ่มอย่างง่ายได้ 357 คนตามตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้วิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างแบบอาสาสมัคร จากนักศึกษาที่ทำแบบสอบถามจาก 5 คณะข้างต้น ได้จำนวน 19 คน ผู้วิจัยเลือกการสุ่มวิธีนี้เพราะผู้ให้ข้อมูล “อาสาและเต็มใจจะร่วมให้ข้อมูล และช่วยลดอัตราการปฏิเสธการไม่ให้ข้อมูล” (Murairwa, 2015, p.187)

เครื่องมือวิจัยและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ ข้อดี และอุปสรรคขณะเรียนออนไลน์ขณะโควิด-19 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งการบริหารจัดการ ข้อดี และข้อเสียส่วนใหญ่ใช้เนื้อหาและแนวคิดหลักจาก Isaias, Sampson, & Ifenthaler (2020) และ Zeegen, Yates, & Jevsevar (2020) และเนื้อหาที่พบจากการทบทวนเอกสาร มาประมวลเป็นข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นเพิ่มเติมข้อคำถามจากการบันทึกส่วนตัว (Journaling) และประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยที่เป็นนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในช่วงของการเรียนการสอนออนไลน์ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก คณะ และสถานที่เรียนออนไลน์ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย ข้อดี และอุปสรรคพร้อมการรับมือในการเรียนออนไลน์ จำนวน 40 ข้อจากนั้นนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการวิจัยจำนวน 3 ท่านตรวจสอบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence: IOC) ในทุกข้อคำถาม (Sawangnuwatkul, 2021) และหากข้อคำถามใดมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 จะคัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67 จะนำมาปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้ง จากนั้นนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form ส่วนแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามโดยนำประเด็นในแบบสอบถามมาเป็นคำถามหลักแบบปลายเปิด 4 คำถามที่เหลือจะเป็นคำถามตาม (follow-up questions) เพื่อให้ได้คำตอบที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Bryman, 2016) จากนั้นผู้วิจัยนำข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ไปทดลองสัมภาษณ์นักศึกษาที่

ไม่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในในข้อคำถามและระยะเวลาที่ใช้ในการตอบ จากนั้นนำมาปรับภาษาและระยะเวลาการถามให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์นั้น ผู้วิจัยนำลิงค์แบบสอบถามส่งให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คณะในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564 ผ่านไลน์กิจกรรมนักศึกษาของแต่ละคณะ มีนักศึกษาสสนใจตอบอย่างรวดเร็วและมีจำนวนมากผู้วิจัยจึงปิดระบบการรับแบบสอบถามเมื่อมีผู้ตอบกลับครบจำนวน 400 ฉบับ จากนั้นทำการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของการตอบข้อคำถามในแบบสอบถามและคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบถูกต้องครบถ้วนจากแต่ละคณะ จำนวน 357 ฉบับ (คณะครุศาสตร์ 83 ฉบับ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 52 ฉบับ คณะวิทยาการจัดการ 106 ฉบับ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 54 ฉบับ และ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 62 ฉบับ)

ส่วนการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผ่าน Google Meet โดยขออนุญาตหมายกับกลุ่มตัวอย่างที่อาสาสมัครจากนักศึกษาทั้ง 5 คณะจำนวน 19 คน โดยโทรศัพท์ประสานให้กลุ่มตัวอย่างนัดหมายวัน เวลาที่สะดวกเอง ซึ่งตารางนัดหมายสัมภาษณ์อยู่ในระหว่างวันที่ 15 มีนาคมถึง 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 โดยทีมผู้วิจัยจะร่วมเข้าสัมภาษณ์ครั้งละไม่น้อยกว่า 2 คนต่อการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 1 คน โดยทีมผู้วิจัยจะส่งลิงค์ Google Meet ให้กลุ่มตัวอย่าง เมื่อถึงเวลานัดก็เริ่มต้นด้วยการพูดคุยเพื่อสร้างความคุ้นเคยก่อนแล้วจึง บอกวิธีการพูดคุยในขณะสัมภาษณ์ เมื่อผู้รับการสัมภาษณ์พร้อมแล้วทีมผู้วิจัยจะแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและขออนุญาตบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์และเริ่มสัมภาษณ์ด้วยข้อคำถามที่ 1 ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์และคำถามหลักตามวัตถุประสงค์จำนวน 4 ข้อ โดยในแต่ละข้อผู้วิจัยจะให้เวลาผู้รับการสัมภาษณ์ตอบได้อย่างอิสระหากประเด็นใดผู้วิจัยยังไม่เข้าใจชัดเจนก็จะมีคำถามต่อเนื่อง เพื่อความเข้าใจตรงกัน และหากผู้วิจัยพบว่าทำให้ข้อมูลยังไม่ครบถ้วนตามข้อคำถามที่เตรียมไว้ ผู้วิจัยก็จะทำการถามนำ (elicited) เพื่อให้ได้คำตอบทุกข้อคำถามย่อยที่เตรียมไว้ซึ่งใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-40 นาทีต่อคน เมื่อสัมภาษณ์ครบทุกคนแล้วผู้วิจัยจึงถอดเสียงบทสัมภาษณ์และบันทึกลงในไฟล์เวิร์ดเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพราะสถิติเชิงพรรณนาลักษณะนี้ช่วยลดความซับซ้อนของข้อมูลจำนวนมากได้อย่างสมเหตุสมผลและนำมาสู่ข้อสรุปที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน (Mishra, Pandey, Singh, Gupta, Sahu, & Keshri, 2019) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามขั้นตอนของ Mayring (2014) โดยเริ่มจากการถอดเสียงให้มาอยู่ในรูปของความเรียง แล้วทำความเข้าใจกับข้อมูลด้วยการอ่านซ้ำหลายๆครั้งจนเข้าใจทุกประเด็นและรู้ว่าประเด็นอะไรอยู่ส่วนใดของข้อมูลทั้งหมด แล้วจึงลงมือสร้างรหัสจากข้อมูลที่มีอยู่เพื่อนำมาจับประเด็นให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำรหัสมาเลือกข้อความจากข้อมูลที่ได้ (Coding) โดยการทำสี วงกลม ชีตเส้นใต้ คำ วลีหรือข้อความที่ต้องการจากบทสัมภาษณ์ทั้งหมด ก่อนนำมาแยกแยะและเรียบเรียงเป็นประเด็นหลัก ประเด็นรอง ประเด็นย่อยตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่มีการจำแนกไว้ในแบบสอบถามก่อน จากนั้นจึงเลือกประเด็นที่โดดเด่น (salient) และประเด็นความเห็นใหม่ (emerging themes) ที่แม้จะไม่ปรากฏในข้อคำถามในแบบสอบถามแต่พบว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมมานำเสนอเป็นผลการวิจัยควบคู่กับผลที่ได้จากแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเสียงสะท้อนของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบเสียงสะท้อนสำคัญใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) ข้อดี และ 3) อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา

1) การบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 เสียงสะท้อนของนักศึกษาต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัย

ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	แปลผล
1. มหาวิทยาลัยมีนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอนช่วงของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส Covid-19 อย่างเหมาะสม	4.21	0.76	ดีเยี่ยม
2. มหาวิทยาลัยมีรูปแบบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในช่วงของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส Covid-19 อย่างเหมาะสม	4.15	0.79	ดีเยี่ยม
3. มหาวิทยาลัยมีการประเมินและติดตามการจัดการเรียนการสอนในช่วงของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส Covid-19 อย่างเหมาะสม	4.06	0.83	ดีเยี่ยม
4. มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมและสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนในช่วงของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส Covid-19 อย่างเหมาะสม	4.03	0.90	ดีเยี่ยม
5. มหาวิทยาลัยมีการแก้ปัญหาสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีความพร้อมในช่วงของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส Covid-19 อย่างเหมาะสม	3.85	0.94	ดีมาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบความเห็นว่านักศึกษาสะท้อนความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ มหาวิทยาลัยมีนโยบายและวางแผนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือมหาวิทยาลัยมีรูปแบบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.15$) และอันดับถัดมามหาวิทยาลัยมีการประเมินและติดตามการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.06$) ผลจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นพ้องไปในทางเดียวกันและให้คำตอบออกมาคล้ายๆ กันมาก ตัวอย่างความเห็นบางส่วน เช่น

“การจัดการไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อนๆ ที่อื่นก็เรียนออนไลน์แบบนี้” นักศึกษาคณะ ครุศาสตร์ “ปกติ เหมือนกันทุกที่ มหาลัยอื่น ๆ ก็สอนแบบนี้ ส่งการบ้านหรือสอบก็ทุกอย่างออนไลน์ทั้งหมด”(เทคโนโลยี 3) “มหาวิทยาลัยตัดสินใจรวดเร็วและแจ่มชัดพรีนักศึกษา แต่อยากให้ช่วยนักศึกษาที่ยากจน ยืมคอมพิวเตอร์ในช่วงนี้ ”(วิทยาการจัดการ 1)

2) ข้อดีของการเรียนการสอนออนไลน์

ตารางที่ 2 ข้อดีของการเรียนออนไลน์

ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับข้อดีของการเรียนออนไลน์	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	แปลผล
1. ลดการแพร่เชื้อของโรคระบาดโควิด-19 เพราะการเรียนออนไลน์สามารถเว้นระยะห่างทางสังคมได้	4.50	0.68	มากที่สุด
2. รู้สึกสะดวกเพราะไม่ต้องเสียเวลาแต่งตัว/ขับรถไปเรียนไม่ต้องแต่งยูนิฟอร์ม	4.18	0.85	มากที่สุด
3. สามารถใช้ทักษะความรู้ในด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนออนไลน์ให้มีความสะดวกขึ้น	4.18	0.78	มากที่สุด
4. อยู่ที่ไหนก็เรียนได้ขอให้มือนเทอร์เน็ต	4.08	0.96	มากที่สุด
5. เรียนไปด้วย ช่วยงานที่บ้านไปด้วยก็ได้เพราะมีเวลาว่างมากขึ้น	4.06	0.94	มากที่สุด
6. นักศึกษาเข้าเรียนตรงเวลา/ เข้าเรียนทุกคาบ	4.01	0.94	มากที่สุด
7. รู้สึกผ่อนคลายในการเรียนเพราะไม่ได้รู้สึกเป็นจุดเพ่งเล็งจากเพื่อนและครู	4.00	0.93	มากที่สุด
8. มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้นเพราะจะต้องติดตามเนื้อหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	3.87	0.95	มาก

ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับข้อดีของการเรียนออนไลน์	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	แปลผล
9. มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนมากยิ่งขึ้นเพราะกล้าซักถามและแสดงความคิดเห็นมากขึ้นเพราะไม่มีสายตาคอยจับจ้อง	3.72	0.95	มาก
10. รู้สึกมีสมาธิในการเรียนเพราะไม่มีเพื่อนชวนคุย	3.71	1.04	มาก
11. เรียนรู้เนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นเพราะสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนได้ด้วยตนเองขณะเรียนจากสื่ออื่นๆ ไปพร้อมๆ กัน	3.54	1.06	ดีมาก

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาด้านข้อดีพบความเห็นที่นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ลดการแพร่เชื้อของโรคระบาดโควิด-19 เพราะการเรียนออนไลน์สามารถเว้นระยะห่างทางสังคมได้ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ รู้สึกสะดวกเพราะไม่ต้องเสียเวลาแต่งตัว/ขับรถไปเรียนไม่ต้องแต่งยูนิฟอร์ม และสามารถใช้ทักษะความรู้ในด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนออนไลน์ให้มีความสะดวกขึ้น ($\bar{X} = 4.18$) และอันดับถัดมา คืออยู่ที่ไหนก็เรียนได้ขอให้มือถือเน็ต ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนในบทสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ 4 ประเด็นหลัก โดย 3 ประเด็นแรก สอดคล้องกับผลที่ได้จากแบบสอบถาม คือ การเรียนออนไลน์ช่วยลดการแพร่เชื้อ มีอิสระในการเรียน มีโอกาสใช้ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียน ส่วนประเด็นที่ 4 คือ ประหยัดค่าใช้จ่าย/ประหยัดเวลาเป็นคำตอบที่นักศึกษาส่วนใหญ่ตอบแตกต่างไปจากแบบสอบถาม ดังนี้

การเรียนออนไลน์ช่วยลดการแพร่เชื้อ

“การเรียนออนไลน์สำหรับผมมันก็ดี รู้สึกว่ามันเป็นช่วงที่โควิดระบาด ได้ศึกษาที่บ้านทำให้ลดความเสี่ยง” (เทคโนโลยี 2) “ไม่ต้องเจอปัญหาเกี่ยวกับการพบปะผู้คนมากมายอยู่ในพื้นที่แออัด ลดความกลัวที่จะติดโควิด” (วิทยาการจัดการ 1) “ไม่ต้องกังวลเรื่องการติดเชื้อจากเพื่อนๆ” (ครุศาสตร์ 4) “พ่อแม่ลดความกังวลเพราะกลัวว่าเราจะเอาเชื้อมาติดน้องที่บ้าน” (ครุศาสตร์ 6) “ลดการเดินทางไปในที่เสี่ยงระหว่างทางไปมหาวิทยาลัย เช่นตอนแวะซื้อของกิน” (วิทยาศาสตร์ 2) “ดูข่าวแล้วเชื่อน่ากลัว ไม่ไปมหาวิทยาลัยจะได้ไม่ต้องเสี่ยง ได้ช่วยลดภาระให้แพทย์พยาบาลและภาครัฐ” (ครุศาสตร์ 7)

มีอิสระในการเรียน

“ใส่ชุดอะไรก็ได้เรียน เอาอะไรมากินระหว่างเรียนก็ได้ ไปเข้าห้องน้ำโดยไม่ต้องขออนุญาต” (มนุษยศาสตร์ 2) “เป็นอิสระมากกว่าเรียนที่มหาวิทยาลัย ได้ทำอะไรที่อิสระมากขึ้น เราใส่ชุดเรียนแบบไหนก็ได้แต่งชุดอยู่บ้านก็สามารถเรียนได้” (วิทยาศาสตร์ 2) “เรียนไปด้วย ทำงานไปด้วย ใช้มือถือแปลงงานด้วย ทำได้หลายอย่างกว่าในห้องเรียน” (ครุศาสตร์ 7) “แม้ว่าตื่นสายก็เรียนได้ ไม่ต้องอาบน้ำ ไม่ต้องแต่งชุดนักศึกษา นอนเรียนยังได้ พอเลิกก็นอนเลยเพราะอยู่ที่บ้าน” (มนุษยศาสตร์ 1) “ไม่ต้องใส่ยูนิฟอร์ม ไม่ว่าจะนั่ง นอน หรือว่าอยู่ที่บ้าน สามารถเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ต้องกังวลว่าต้องแต่งตัวเรียบร้อย เรียนออนไลน์สะดวกไม่ว่าจะไปไหน ไม่ว่าจะอยู่ตรงไหน สามารถเรียนได้ และสามารถทำอย่างอื่นระหว่างเรียนได้ด้วย” (วิทยาการจัดการ 1)

มีโอกาสใช้ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียน

“ได้ฝึกประสบการณ์ การใช้เทคโนโลยีเพราะตรงกับสายที่เรียนได้สืบค้นข้อมูลออนไลน์ ได้พัฒนาศักยภาพตัวเองมากขึ้น การเรียนออนไลน์ได้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาที่มากขึ้นเพราะต้องใช้ทุกวัน วันละหลายชั่วโมง ทุกอย่างทำเป็นหมด” (เทคโนโลยี 3) “ช่วยพัฒนาความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ การใช้เทคโนโลยีมากขึ้น การสอนอาจารย์บูรณาการหลายรูปแบบ สามารถช่วยคิดในการสร้างและเตรียมสื่อการเรียนการสอนสำหรับครูและนักศึกษา” (ครุศาสตร์ 1) “เวลาเรียนก็สามารใช้ได้ Google translate มาช่วยในการอ่านภาษาอังกฤษ (ครุศาสตร์ 5) “เวลาเรียนต้องใช้ Apps หลายตัว ทำให้คุ้นเคยทั้งการใช้มือถือ PC และการนำ Apps มาใช้ประโยชน์ รู้สึกว่าใช้เทคโนโลยีคล่องขึ้น คุ่มราคาที่ไม่แพงเรื่องซื้อมือถือแพง” (วิทยาการจัดการ 1) “สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ได้ศึกษาไปในตัว คนที่ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ค่อยถนัด เข้าเว็บไซต์ไม่ค่อยถนัดหรือ เข้า google classroom ไม่ได้ หรือว่าเข้า Google Meet ไม่ได้ กลับมาเข้าใจ

อะไรแบบนี้หมด รู้ระบบของมหาลัยเยอะกว่าเดิมมาก ทำให้เข้าไปสนใจรายละเอียดของมหาลัยเยอะขึ้น ซึ่งก่อนหน้านี้นี้ไม่สนใจเลย” (วิทยาศาสตร์ 2)

ประหยัดค่าใช้จ่าย/ประหยัดเวลา

“ประหยัดขึ้น อยู่บ้านค่าใช้จ่ายจะไม่มีเลยมีแต่ค่าใช้จ่ายในอินเทอร์เน็ตแต่ละเดือนที่ต้องใช้ที่ต้องใช้เข้าเรียนออนไลน์” (ครุศาสตร์ 8) “ทำให้เราประหยัด ค่าอาหาร การกิน ค่าหอ ค่าข้าว ช่วยผู้ปกครองประหยัด” (ครุศาสตร์ 5) “เวลา 8:00 น. เราก็เปิดเครื่องเข้าเรียนเข้าชั้นเรียน แต่ถ้าเหมือนแบบเดิม 7:00 น. เราก็ต้องออกจากหอพักแล้วไปหาอะไรกิน เรียนออนไลน์จะเซฟเวลาเรา” (ครุศาสตร์ 7) “ชอบที่มหาวิทยาลัยลดค่าเทอม” (ครุศาสตร์ 8) “ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าอาหารและค่าชาน้ำที่แพงมาก” (วิทยาศาสตร์ 1) “เราสามารถเอาเวลาที่เราขับรถไป-มา มหาลัย ไปใช้ทำอย่างอื่นได้” (มนุษยศาสตร์ 1)

3) อุปสรรคด้านการเรียนการสอนออนไลน์

ตารางที่ 3 อุปสรรคด้านการเรียนออนไลน์

ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับข้ออุปสรรคด้านการเรียนออนไลน์	ค่าเฉลี่ย	ค่าS.D.	แปลผล
1. ยากที่จะทำการบ้านที่เป็นงานกลุ่ม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่อาจารย์ตั้งไว้	4.18	0.92	มากที่สุด
2. คุณภาพของเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ส่งผลกระทบต่อการศึกษา เนื่องจากอุปกรณ์ไม่รองรับ เช่น สเปคเครื่องต่ำ ๆ	4.05	1.01	มากที่สุด
3. การสร้างแรงจูงใจ (motivation) ในห้องเรียนปกติอาจารย์ทำได้ดีกว่า	3.82	0.93	มาก
4. อาจารย์ตรวจสอบความสงสัยและความเข้าใจของนักศึกษาอาจทำได้ยากกว่า เช่น การทำหน้ามึนงง สงสัย หรืออยากถามๆ	3.78	0.90	มาก
5. ไม่สามารถลุกไปทำธุระส่วนตัวได้ เพราะจะทำให้เรียนตามเพื่อนไม่ทัน	3.71	1.02	มาก
6. รู้สึกว่าถูกรุกล้ำพื้นที่ส่วนตัวหรือขาดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากต้องเปิดกล้องเพื่อทำการเรียนตลอดเวลา	3.68	1.01	มาก
7. ต้องจ่ายค่าซอฟต์แวร์ที่อัปเดตเพื่อเข้าถึงโปรแกรมออนไลน์ หรือจ่ายเงินเพิ่มเพื่ออัปเดตเป็นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	3.68	1.03	มาก
8. รู้สึกน่าเบื่อและเสียเวลา เพราะไม่มีเพื่อนนั่งใกล้ๆ และต้องจดจ่อหน้าจอตลอด	3.67	0.92	มาก
9. รู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมของการเรียนออนไลน์เพราะเสถียรภาพสัญญาณเครือข่ายมือถือแต่ละพื้นที่	3.61	0.94	มาก
10. รู้สึกหงุดหงิดเพราะถูกรบกวนจากสิ่งรบกวนที่บ้าน เช่น เสียงรบกวนที่บ้าน	3.53	0.99	มาก
11. โดรนใช้งานจากครอบครัวขณะเรียน ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว	3.31	1.05	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการเรียนมากเป็น 3 อันดับแรก ดังนี้ เป็นเรื่องยากที่จะทำการบ้านที่เป็นงานกลุ่ม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่อาจารย์ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ คุณภาพของเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเนื่องจากอุปกรณ์ของนักศึกษามีสมรรถนะต่ำ ($\bar{X} = 4.05$) . และ อันดับถัดมา คือ ขาดแรงจูงใจในการเรียน เพราะอาจารย์ไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนได้ดีเท่าๆ กับใน

ห้องเรียนปกติ ($\bar{X} = 3.82$) นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์มีทั้งประเด็นทั้งที่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบจากแบบสอบถามและแตกต่างไปจากผลที่ได้จากแบบสอบถามโดยสามารถสรุปเป็นประเด็นใหญ่ๆ ได้ดังนี้

การบ้านมากเกินไปและยากต่อการทำงานกลุ่ม

“การบ้านเยอะ อาจารย์ให้การบ้านทุกวิชา. (ครูศาสตร์ 1) “ส่วนใหญ่เป็นงานกลุ่ม เป็นโปรเจกต์อาจารย์รุ่นใหม่ วามันทำเป็นกลุ่มยาก ไปเจอกันไม่ได้ คุณก๊อนออนไลน์ไม่เข้าใจ ไม่เห็นภาพ” (ครูศาสตร์ 5) “งานกลุ่มเป็นปัญหา เพราะว่ามันไม่สามารถมารวมตัวกันได้ เพราะว่าต่างคนก็ต่างอยู่คนละที่ ออกไปหากันก็ไม่ได้ พ่อแม่ไม่อนุญาต” (ครูศาสตร์ 6) “ไม่ได้แชร์แนวคิดในการทำงานแบบตัวต่อตัว อาจารย์สั่งงานแบบนี้แต่เราเข้าใจอีกแบบ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดกัน เสียเวลาแถมอาจารย์ด่าอีก” (วิทยาการจัดการ 2)

คุณภาพของเครื่องมือ อุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อการศึกษา

“ต้องใช้โทรศัพท์ที่มีหน่วยความจำมากขึ้น จะได้รับสัญญาณเร็วขึ้น บางคนต้องรบกวนพ่อแม่ซื้อโทรศัพท์ใหม่” (เทคโนโลยี 1) “ปัญหาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หากสเปคเครื่องไม่ถึงอาจจจะค้าง” (วิทยาศาสตร์ 2) “โทรศัพท์ร้อนเกินประสิทธิภาพของมันที่จะรับได้ ทำให้แอปที่เราใช้เรียน หลุดออกไปเลย เข้าไม่ได้” (เทคโนโลยี 3) “เวลาเรียนใช้ iPad ทำให้ทำการบ้านยาก อีกอย่างบาง websites ก็เข้าไม่ได้ ซื้อคอมใหม่ก็ไม่มีเงิน (ครูศาสตร์ 7) “เรียนไม่ค่อยเข้าใจเพราะว่าสัญญาณอินเทอร์เน็ต บางทีก็ติดขัดบ้าง บางทีก็เน็ตหลุด” (มนุษยศาสตร์ 2) “สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยดีมันขึ้นอยู่กับสถานที่ บางคนอยู่ใกล้น้ำตก ใกล้เขา สัญญาณไม่ค่อยมี” (มนุษยศาสตร์ 1) “เวลาสัญญาณเน็ตไม่ดีจะรู้สึกรำคาญมาก กังวล และกลัวอาจารย์ไม่เข้าใจว่าทำไมเราไม่สนใจเรียน” (ครูศาสตร์ 3)

ขาดแรงจูงใจ ไม่มีสมาธิ ไม่ได้พบปะอาจารย์และเพื่อน

“มีสมาธิน้อยกว่าในห้องในชั้นเรียนเพราะว่ามันมีหลาย environments ที่มัน Disturb เรา” (ครูศาสตร์ 2) “กำลังเรียนออนไลน์อยู่ แล้วพ่อแม่ใช้ ไม่มีสมาธิ บางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจนี่ว่าเราเล่นโทรศัพท์” (มนุษยศาสตร์ 2) “เราไม่สามารถเห็นหน้าเพื่อน อาจารย์ บางทีก็ไม่ได้อยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ไม่ได้ปรึกษา” (ครูศาสตร์ 7)

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ที่แต่ละท่านความคิดเห็นที่น่าสนใจและแตกต่างออกไปจากผลที่พบจากแบบสอบถาม สามารถสรุปเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

เข้าใจเนื้อหายากกว่าการเรียนด้วยปกติ

“เรียนยากนิดนึง บางสาขาวิชาเอกต้องมีการปฏิบัติ เพื่อที่จะได้ทำการศึกษาที่ถูกต้อง การเรียนรู้อาจจะไม่ครบถ้วนเหมือนกับเรียนในห้อง คือบางสิ่งบางอย่างในการสอนมันอาจจะไม่ได้สัมผัสด้วยครุจริงๆ การอธิบาย การสาธิต ไม่ชัดเจนเหมือนการเรียนการสอนในห้อง ประสิทธิภาพในการเรียน ความรู้ในการเรียนอาจจะไม่เหมือนในห้อง” (ครูศาสตร์ 1) “เรียนไม่เข้าใจเป็นบางครั้ง บางวิชาถ้าเรียนโดยตรงกับครูอาจจะเข้าใจมากกว่า เนื้อหาการเรียนบางเรื่องสามารถสอนออนไลน์ได้บางเรื่องก็ไม่สามารถสอนได้” (เทคโนโลยี 1) “เรียนไม่ค่อยเข้าใจ การเรียนแค่เฉพาะทฤษฎีไม่ได้เรียนภาคปฏิบัติ ทำให้ไม่ค่อยเข้าใจวิชานั้นๆ” (วิทยาศาสตร์ 2)

ปัญหาสุขภาพ

“เทอมนี้ผมเรียน 9 วิชา เรียนทุกวันยกเว้นวันเสาร์ อาทิตย์ วันพุธเรียนครึ่งวัน คิดว่าต้องอยู่กับมือถือนานเท่าไร้ปวดตา ปวดหัวมาก เรียนที่บ้านท่ามกลางเสียงมอเตอร์ไซด์ เสียงหมาเห่า เสียงนก คนขายของ วันทั้งวันแต่ผมต้องเรียน แคมกลางคืนอาจารย์ให้การบ้าน ให้ทุกวิชา งานเดี่ยว งานกลุ่ม ต้องไปทำบนคอมกับเพื่อน (ครูศาสตร์ 2) บอกตรงๆ ว่า ผมปวดตา ปวดหลัง บ่อยๆ สลึมสลือรู้สึกเหมือนเป็น zombie มองต้อไปหมด แคมบางวันร้อนมาก หน้าฝนฝนตกมากตกทุกวันเรียนยาก บ้านผมไม่มีแอร์ ไม่ได้เงียบเหมือนในมหาวิทยาลัย” (ครูศาสตร์ 6) “ต้องนั่งเรียนหน้าจอคอมตั้งแต่ 8 โมงถึง 4 โมงครึ่งเกือบทุกวัน แม้อยากเรียนแต่ก็ปวดคอ ปวดหลัง ปวดตา เมื่อยมือปลายเทอมเริ่มปวดขามาเพิ่มมากขึ้น (ครูศาสตร์ 4) เรียนออนไลน์นานๆ น่าจะเสียบุคลิก (เทคโนโลยี 2)

การอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยพบว่ามีความเสี่ยงสะท้อนจากนักศึกษาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการนำมาอภิปราย 3 ประเด็น คือ เสี่ยงสะท้อนที่มีต่อการบริหารการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ข้อดี และอุปสรรคในการเรียนการสอนออนไลน์ เสี่ยงสะท้อนด้านการบริหารจัดการ นโยบายและวางแผน การกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมิน ติดตามการจัดการเรียนการสอนพบว่านักศึกษาพึงพอใจในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.06$) แม้จะเป็นค่าคะแนนต่ำสุดในระดับนี้ก็ตาม หรือแม้แต่ประเด็นการแก้ปัญหาสำหรับนักศึกษาที่นักศึกษาสะท้อนว่ามหาวิทยาลัยยังไม่มีความพร้อม แต่ก็ยังได้รับการสะท้อนว่ามหาวิทยาลัยยังสามารถทำได้ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.85$) ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ออกมาตรการให้ทุกมหาวิทยาลัยจัดการสอนแบบออนไลน์เท่านั้น (Announcement of the Ministry of Higher Science Education Research and Innovation on Measures and Surveillance of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), 2020) ดังนั้นแม้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชจะไม่ได้เตรียมความพร้อมใด ๆ มาก่อนล่วงหน้าเพราะการระบาดของโรคโควิด-19 เกิดขึ้นโดยไม่มีใครคาดคิดและมีการระบาดอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อชีวิตนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัย ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังทั้งทางสมองและงบประมาณเพื่อสนับสนุนและดำเนินการให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ ก่อประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษาให้เกิดขึ้นทันทีเพื่อลดหรือสกัดกั้นการแพร่เชื้อได้ทันสถานการณ์ เช่นเดียวกับหลายประเทศทั่วโลกที่มีทั้งการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบทันทีที่เต็มรูปแบบในเมืองที่ถูกล็อกดาวน์เต็มรูปแบบและแบบผสมผสานในเมืองกึ่งล็อกดาวน์ (Isaias, Sampson, & Ifenthaler, 2020)

ในแง่ของข้อดีของการเรียนการสอนออนไลน์ประการแรกที่นักศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งคือช่วยลดการแพร่เชื้อโควิด 19-ประเด็นนี้เป็นที่เห็นด้วยและยอมรับกันโดยทั่วไปทั้งในประเทศและการจัดการเรียนออนไลน์เป็นหนทางเดียวที่ช่วยให้การเรียนการสอนยังสามารถดำเนินต่อไปได้ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19-Intharaksa, 2019; Isaias, Sampson, & Ifenthaler, 2020; Paudel, (2021) เพราะการเรียนออนไลน์เป็นการสนับสนุนนโยบายการเว้นระยะห่างทางสังคม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาโดยตราบเท่าที่พวกเขาสามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้) Khan, Nabi, Khojah, & Tahir, 2020) นอกจากนี้ศึกษายังสะท้อนว่าการเรียนออนไลน์ช่วยให้พวกเขาสามารถเพิ่มทักษะและนำความรู้ด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนอย่างมาก ประเด็นนี้สะท้อนว่าสถานการณ์โควิด 19-เป็นโอกาสที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะดิจิทัล ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้เป็นไปในทางเดียวกับผลการวิจัยของ Xhaferi & Xhaferi (2020) ที่ระบุว่าทักษะดิจิทัลจำเป็นสำหรับพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 และทักษะนี้ช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนต่อไปได้แม้โลกต้องเผชิญกับโรคระบาด อีกทั้งสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาด้วย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับความเห็นของ Zeegen, Yates, & Jevsevar(2020) ที่อธิบายว่า การเรียนออนไลน์เป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ในเรื่องของค่าเดินทางและสามารถรองรับนักศึกษาได้ไม่จำกัด เป็นช่องทางในการสร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงผู้ที่มีความต้องการในวงกว้างขึ้น

ส่วนอุปสรรคด้านการเรียนการสอนออนไลน์นั้นข้อมูลทั้งเชิงปริมาณสะท้อนในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการทำงานกลุ่มเป็นอุปสรรคในระดับมากที่สุดในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษา เพราะเป็นการยุ่งยากมากในการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนด และผลจากการสัมภาษณ์ก็มีนักศึกษากล่าวถึงประเด็นนี้มากที่สุด (14 ใน 19 คน) และสะท้อนอย่างจริงจังว่าอาจารย์ให้การบ้านเกือบทุกรายวิชาในปริมาณที่มากเกินไป จากการวิเคราะห์และสอบถามข้อมูลของผู้วิจัยและจากการพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนบางท่านหลังจากพบผลการวิจัย พบว่าอาจารย์ยืนยันว่านักศึกษานำเรื่องมอหมายงานมากจริง และอาจารย์บางคนก็รู้สึกผิดที่มองข้ามไปว่าการมอหมายงานกลุ่มและการให้ทำการบ้านมากเกินไปจะเกิดความยุ่งยากต่อนักศึกษา สำหรับประเด็นอุปสรรคด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต คุณภาพของอุปกรณ์ที่ใช้ส่งผลกระทบต่อเรียนเนื่องจากอุปกรณ์ไม่รองรับหรือมีสมรรถนะต่ำ

ที่จะทำงานตามที่อาจารย์คาดหวังได้ก็เป็นปัญหาเช่นเดียวกับงานวิจัยอื่นๆ อาทิ Ferri, Grifoni, & Guzzo, (2020) และ Stelitano, Doan, Woo, Diliberti, Kaufman, & Henry (2020) ที่รายงานไปในทางเดียวกันว่า อุปสรรคของการเรียนออนไลน์ คือ การไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตและระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ไม่เสถียรจนส่งผลให้การเรียนของนักศึกษาต้องขาดตอน และหากเกิดขึ้นบ่อยครั้งก็ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในที่สุด หรือการไม่มีอุปกรณ์ที่สามารถรองรับการเรียนออนไลน์ที่มีเหมาะสม หรือไม่มีประสิทธิภาพสูงพอที่จะรองรับการเรียนเป็นเวลานานในแต่ละวันและยังต้องใช้เครื่องมือเหล่านั้นทำการบ้านต่อเนื่องในเวลากลางคืน

อีกปัญหาสำคัญที่นักศึกษาสะท้อนออกมาอย่างน่าสนใจคือ ปัญหาด้านสุขภาพ แม้มีนักศึกษาเพียง 4 คนที่สะท้อนถึงปัญหาสุขภาพ แต่เป็นการสะท้อนที่มองเห็นสภาพปัญหาได้อย่างชัดเจนว่าประสบปัญหาสายตา ปัญหาการปวดศีรษะ ปวดหลัง กลัวเสียบุคลิกภาพ การไม่มีสมาธิและขาดแรงจูงใจ ผลการวิจัยนี้ยืนยันผลการศึกษาของ Paudel (2021) ที่มีรายงานผลว่าไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเครียด ปัญหาความวิตกกังวลต่อการสอบและการที่ต้องทำการบ้านมากเกินไปส่งผลต่อปัญหาสุขภาพในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยในประเด็นด้านการบริหารที่นักศึกษาไม่เพียงสะท้อนว่าการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในระดับมากแล้ว นักศึกษายังพึงพอใจต่อนโยบายและการวางแผนของมหาวิทยาลัยด้วย ผลการวิจัยนี้เป็นข้อบ่งชี้การดำเนินการของมหาวิทยาลัยที่คำนึงถึงความสำคัญของการเรียนการสอนและตัวนักศึกษาที่ใช้อยู่ได้รับการยอมรับและนักศึกษามองเห็นถึงประโยชน์ที่พวกเขาได้รับอย่างชัดเจน ซึ่งการบริหารจัดการที่ใช้อยู่ในเพื่อรับมือกับโรคระบาดสามารถใช้เพื่อกำหนดนโยบายมาตรการ กลไกสำหรับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลในระบบออนไลน์หรือแม้แต่การจัดการเรียนแบบผสมผสานทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไปได้

2. เสี่ยงสะท้อนที่เป็นข้อดีและอุปสรรคที่นักศึกษาสะท้อนมาจากสภาพจริงจากประสบการณ์ตรงของนักศึกษาในระยะเวลา 2 ปีที่ต้องเรียนออนไลน์สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ผนวกลงไปในโครงสร้างระบบ กลไก รวมถึงมาตรการในการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนออนไลน์ในระยะกลางและระยะยาวได้อย่างดี โดยเฉพาะความไม่เสถียรของระบบไฟฟ้า ระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยหรือแม้แต่การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยไม่ต้องให้การบ้านและงานกลุ่มมากเกินไปและรูปแบบการประเมินผลที่สามารถวัดและประเมินผลตามเป้าหมายการเรียนรู้ได้จริง แนวทางและวิธีการป้องกันปัญหาสุขภาพของทั้งนักศึกษาและอาจารย์ในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดใหม่ๆ อาจจะเป็นความปกติใหม่ของสังคมในระยะยาวหรือไม่ก็ยังมีอาจคาดเดาได้ การแพร่ระบาดของโรคโควิดจึงนับเป็นบทเรียนอีกประเภทหนึ่ง

References

- Announcement of the Ministry of Higher Science Education Research and Innovation on Measures and Surveillance of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) (2020). *Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation*. Retrieved 2021, October 19, from <https://www.ku.ac.th/web-upload/fck/editor-pic/files/covid-mhest3-thai.pdf>. (in Thai)
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods* (5th ed). London: Oxford University Press.
- Ferri, F., Grifoni, P., & Guzzo, T. (2020). Online learning and emergency remote teaching: Opportunities and challenges in emergency situations. *Societies*, 10(4), 86.

- Chutipascharoen, A & Krootjohn, S. (2023). The Impact of Covid-19 on Higher Education Teaching: A guideline for online teaching by using league learning. *Udon Thani Rajabhat University Journal of Humanities and Social Science*. 12(1), 87-102. (in Thai)
- Indrayan, A., & Holt, M. P. (2016). *Concise encyclopedia of biostatistics for medical professionals*. CRC Press. (e-book)
- Intharaksa, P.(2019). Learning management with social media. *Journal of Education Naresuan University*, 21(4), 357-365. (in Thai)
- Isaias, P., Sampson, D. G., & Ifenthaler, D. (2020). *Online Teaching and Learning in Higher Education*. Cham: Springer International Publishing.
- Khan, M. A., Nabi, M. K., Khojah, M., & Tahir, M. (2020). Students' perception towards e-learning during COVID-19 pandemic in India: An empirical study. *Sustainability*, 13(1), 1-14.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Mayring, P. (2014). *Qualitative content analysis: theoretical foundation, basic procedures and software solution*. Gesis–Leibniz Institute for the Social Sciences. Retrieved 2022, February 22, from <https://rb.gy/gxv31k>
- Mishra, P., Pandey, C. M., Singh, U., Gupta, A., Sahu, C., & Keshri, A. (2019). Descriptive statistics and normality tests for statistical data. *Annals of cardiac anaesthesia*, 22(1), 67.
- Murairwa, S. (2015). Voluntary sampling design. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences*, 4(2), 185-200.
- Paudel, P. (2021). Online education: Benefits, challenges and strategies during and after COVID-19 in higher education. *International Journal on Studies in Education*, 3(2), 70-85.
- Pawangkanan, T. (2021). Educational Administration in the Covid -19 Outbreak Situation in New Normal Living. *Journal of Bovorn Multi-Education and Human Social Sciences*. 2 (2) (July –December), 25-32
- Sawangnuwatkul, N. (2021). The determinants toward fostering innovation management effectiveness in Thai public service: Empirical study of awarded organization. *Journal of Social Academic*, 14(2), 1-19.
- Smart, B. M., & Saxon, D. P. (2016). Online versus traditional classroom instruction: An examination of developmental English courses at an Alabama community college. *Community College Journal of Research and Practice*, 40(5), 394-400.
- Snyder, T.D., de Brey, C., & Dillow, S.A. (2018). *Digest of Education Statistics 2016* (NCES 2017-094). National Center for Education Statistics, Institute of Education Sciences, Washington, DC: Department of Education.
- Stelitano, L., Doan, S., Woo, A., Diliberti, M., Kaufman, J. H., & Henry, D. (2020). *The digital divide and COVID-19: Teachers' perceptions of inequities in students' internet access and participation in remote learning*. Santa Monica: Rand Corporation.
- Xhaferi, B., & Xhaferi, G. (2020). Online learning benefits and challenges during the COVID-19 Pandemic-Students' Perspectives from SEEU. *SEEU Review*. 15(1), 86-103.

Zeegen, E. N., Yates, A. J., & Jevsevar, D. S. (2020). After the COVID-19 pandemic: Returning to normalcy or returning to a new normal? *The Journal of arthroplasty*, 35(7), S37-S41.

ผู้เขียน

ปริญญญา อูมาสะ

นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจี่ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: parinya_1997_21@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร พุทธิรัตน์

ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจี่ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: tortiew123@yahoo.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมหมัด ยัสซีน มู อะบาซา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจี่ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: mohammed_moh@nstru.ac.th

นางผานิต สิงหสุวรรณ

ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจี่ อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: phanit_phe@nstru.ac.th

